

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INTEGROVANÁ
STŘEDNÍ ŠKOLA
POLYGRAFICKÁ

Člověk a společnost

5. Konflikty ve světě

www.isspolygr.cz

Vytvořil:
PhDr. Andrea Kousalová

Integrovaná střední škola polygrafická,
Brno, Šmahova 110
Šmahova 110, 627 00 Brno

Interaktivní metody zdokonalující edukaci na ISŠP
CZ.1.07/1.5.00/34.0538

Konflikty ve světě

DUM číslo: 5
Konflikty ve světě

Škola	Integrovaná střední škola polygrafická, Brno, Šmahova 110
Ročník	2. ročník (SOŠ, SOU)
Název projektu	Interaktivní metody zdokonalující proces edukace na ISSP
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0538
Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT.
Autor	PhDr. Andrea Kousalová
Tematická oblast	ZSV – Člověk a společnost
Název DUM	Konflikty ve světě
Pořadové číslo DUM	5
Kód DUM	VY_32_INOVACE_05_ZSV_KO
Datum vytvoření	5.3.2013
Anotace	Prezentace na téma konfliktů ve světě, s přihlédnutím k současným konfliktům.

Pokud není uvedeno jinak, je uvedený materiál z vlastních zdrojů autora

Ozbrojený konflikt

- konflikt s využitím vojenských sil, který si vyžádá minimálně 1000 lidských obětí.

Z hlediska rozlohy dělíme ozbrojené konflikty na:

války globální (druhá světová válka od prosince 1941),

kontinentální

války lokální - jsou nejrozšířenějším druhem konfliktů, probíhají mezi dvěma státy nebo jedním státem. V průběhu druhé poloviny 20. století došlo k více jak dvěma stům lokálních válek.

Členění konfliktů

vnější (mezinárodní) konflikty - kdy srážky ozbrojených sil přesahují hranice jednotlivých států a účastní se jich více vlád,

vnitřní (vnitrostátní) konflikty - což jsou boje vládních jednotek s organizovanými skupinami kontrolujícími určitou část území státu - terorismus, kdy jedna či více ozbrojených frakcí bojuje často značně odsouzením hodnými prostředky proti státu.

Příčiny vzniku ozbrojených konfliktů

spory o území - v důsledku snahy o posílení vlivu na určitém území – mít moc, nebo naopak snaha vymanit se z vlivu ekonomicky silnějšího státu

nerostné bohatství a jejich distribuce - například spory o ložiska ropy v Kaspickém moři a otázka přístupu ke sladkovodním zdrojům na Blízkém východě a v Africe

náboženství - spor židů a muslimů na blízkém východě, vedení tzv. Svaté války muslimů proti křesťanům

konflikty národnostního charakteru - odehrávají se především v Africe a často dosahují rozměrů genocidy

Důsledky ozbrojených konfliktů

- lidské oběti z řad civilistů

- **roste počet globálních bezdomovců** - lidí vyhnaných ze svých domovů hledajících azyl

- **humanitární a zásobovací krize v postižených oblastech** – ostatní země nestačí pomáhat tak, jak by bylo potřeba

- **nedodržování lidských práv** - mučení, nezákonné popravky, mizení lidí, nelidské podmínky ve vězení, věznění z politických důvodů, omezování svobody projevu

- **škody na životním prostředí** - často je na daném území způsobena katastrofa (např. v Kuvajtu za války v Zálivu), která má vliv na celosvětovou ekologii

- **dětí ve zbrani** - světové statistiky hovoří o více jak 300 000 vojáků mladších 18-ti let. Extrémním příkladem je Afghánistán, v jehož armádě se nachází zhruba 100 000 nezletilých vojáků. Výjimkou však nejsou ani stálé armády vyspělých států světa

Izraelsko – Palestinský konflikt

Území dnešního Izraele bylo již v 12. století př. n. l. osídleno židovskými kmeny. V prvním století našeho letopočtu bylo připojeno k Římské říši a Židé byli vyhnáni ze své původní domoviny. Tomuto procesu se také jinak říká **diaspora** (rozptýlení). Toto území bylo v 7. století ovládnuto Araby. Židé, kteří odešli do západního světa se celkem snadno začlenili do tamější společnosti a to zapříčinilo vznik umírněných skupin tohoto náboženství. Naopak ve východním světě se Židé nikdy nesžili s ostatními národy.

Na konci 19. století byla Palestina součástí **Osmanské říše**. Většinu obyvatelstva tvořili Arabové, tedy muslimové. V této době také dochází ke dvěma přistěhovaleckým vlnám, které zvýšily počet židovských obyvatel na tomto území více než dvojnásobně.

V roce 1897 svolal **Theodor Herzl** první **sionistický kongres**, jehož hlavní náplní byla otázka vytvoření vlastního státu všech Židů. Z mnoha návrhů bylo vybráno území dnešní Palestiny, tedy původní vlast národa. Židé koupili poušť v Malé Asii a začali ji zúrodňovat. V tomto úsilí je podporovala Velká Británie, která toto území vlastnila. Ovšem Arabové žijící v této oblasti nechápali židovské přivlastňování půdy a tak vznikl **arabský nacionalismus**. Na druhé straně stál již zmíněný **sionismus, tedy židovský nacionalismus**.

Po první světové válce Malá Asie stále patřila Velké Británii, která Židům slíbila pomoc při založení samostatného židovského státu v tzv.

Balfourově deklaraci, ale po druhé světové válce, kdy se do původní vlasti vrátili stovky tisíc Židů, nechtěla již válečné území dále spravovat.

OSN se tedy území ujala a **rozdělilo ho na židovský Izrael a arabskou Palestinu**. Dne **15. května 1948**, den po založení izraelského státu, byl prvním prezidentem Izraele zvolen **Chaim Weizmann**, ale brzy na to propukla první arabsko izraelská válka, kdy Arabové (Egypt, Zajordánsko, Sýrie, Libanon, Irák) napadli Izrael. Vítězem se stal Izrael, který byl podporován Sovětským svazem a zvětšil svou rozlohu o část **Gazy**, západní břeh Jordánu a Galiley. Zbytek území Palestiny zabral Egypt a Zajordánsko a Palestina tudíž jako samostatný stát nemohla vzniknout. Izrael měl navíc podporu zahraničí, ať už šlo o Německo, které takto odčiňovalo druhou světovou válku, nebo jiné státy s početnou židovskou menšinou. Díky stále hrozbě válečného konfliktu s palestinskou stranou byly všechny peníze věnovány rozvoji vojenského průmyslu na úkor jiných ekonomických sfér. V roce 1956 se Izrael připojil k Velké Británii a Francii ve válce proti Egyptu a obsadil téměř celý Sinajský poloostrov. S tímto jednáním ale nesouhlasily světové velmoci (USA, SSSR) a Izrael byl nucen vrátit dobytá území zpět.

Roku 1967 vypukla tzv. **šestidenní válka**. Okolní muslimské státy nadále nesouhlasily s existencí Izraele a celý Střední východ se připravoval na novou válku. Hlavním nepřítelem pro Izraelce byl **Egypt**. Izrael věděl, že Během svátku **Jom Kippur, 6. října 1973**, zahájil Egypt a Sýrie koordinovaný, překvapivý vojenský útok na Izrael. Válka byla zahájena úmyslně během jednoho z nejvýznamnějších dní v židovském kalendáři, aby co nejvíce Izrael překvapila. Válka trvala od 6. do 25. října 1973.

70. léta proběhla hlavně ve znamení mírových procesů a v roce 1979 se Izrael dokonce stáhl ze Sinajského poloostrova. Trvalý mír byl uzavřen se všemi muslimskými státy, jen Palestinci mírový proces odmítli, což vedlo k dalšímu palestinskému povstání na konci 80. let. Další mírová jednání začala v roce 1991 a vedla k deklaraci o zásadách palestinské autonomie o dva roky později. Stálo v ní, že se Izrael stáhne z území, které OSN přisoudila Palestině, po pěti letech zanikne autonomie a vznikne Palestina. **Jasir Arafat** na palestinské straně a **Jicchak Rabin** na straně izraelské dostali za tento projekt Nobelovu cenu míru. Avšak Jicchak Rabin byl zavražděn a jeho nástupce **Benjamin Netanjahu** zbrzdil mírový proces. Palestina tak ještě dodnes nevznikla a boje pokračují. Od podzimu 2000 do podzimu 2001 bylo zabito více než 800 lidí. Většina z nich byli Palestinci.

Na podzim roku 2001 vyhrála izraelské volby pravicově orientovaná politická strana v čele s Arielem Sharonem nad úřadující vládní stranou Ehuda Baraka, která prosazovala mírová jednání, i když velmi pomalým postupem. Ariel Sharon začal s tažením proti Palestincům a násilím za jeho vlády dosáhlo neuvěřitelného nárůstu. Palestinci na druhé straně uskutečnili několik strašlivých sebevražedných útoků v Izraeli a obě strany se začaly stále více a více vzdalovat pokusům o mírová jednání

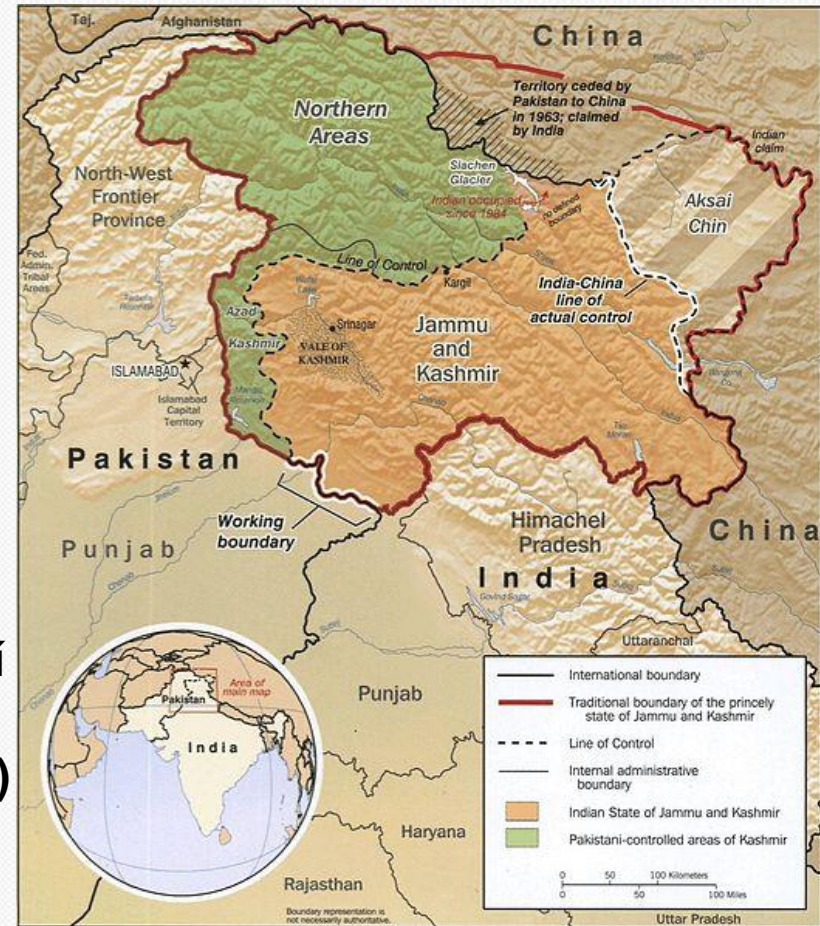

Kašmír

Indie a Pákistán jako dva samostatné státy vznikly v roce 1947. Mezi nimi zbyl Kašmír, malé knížectví, jehož maháradža se rozhodl vyčkat, zda se i Kašmír sám o sobě neosamostatní a nevznikne z něj samostatný stát. To se ale nestalo a ze stávajícího stavu vyplynula nutnost se připojit k jednomu ze sousedních států.

Hinduistický maháradža byl pro spojení s Indii, ale muslimské obyvatelstvo vyjádřilo přání připojit se k Pákistánu. Nakonec bylo toto území připojeno k Indii navzdory všem obyvatelům Kašmíru. Nyní je Kašmír rozdělen mezi Indii (2/3) a Pákistán (1/3).

V rámci tohoto konfliktu vypuklo již několik lokálních válek. Indie využila příležitosti a nařkla vládu USA z terorismu, protože po událostech z 11. září v New Yorku a ve Washingtonu se Spojené státy dohodly na spolupráci s Pákistánem.

Konflikt dosáhl největšího vyhocení v celé své dosavadní historii. Největší hrozbou je fakt, že oba státy jsou jaderné mocnosti a je tu poměrně velká možnost jaderné války, která by ovlivnila celý svět.

Afgánistán

Útok na Spojené státy americké byl poslední pověstnou kapkou do poháru trpělivosti celého demokratického světa. Předtím byl konflikt pouze víceméně diplomatický, i když se začal více vyhrocovat po bin Ládinových útocích na americkou ambasádu ve východní Africe v roce 1998.

Po těchto útocích vypověděly USA otevřenou válku terorismu a s tím i vládě Talibanu v Afghánistánu (u vlády od roku 1996) a jím podporovanému hnutí **al-Kaidá**.

Po necelém měsíci diskusí vypukla **8. října 2001** válka formou náletů na strategicky důležitá místa Afghánistánu. Pomoc spojenců nadšeně přivítala opozice Talibanu, která okupovala severovýchodní výběžek státu. Po několika měsících bojů se podařilo rozbít afghánskou základnu terorismu.

Za jeden z vrcholů konfliktu je možno považováno dobytí pevnosti **v Tora bora**, kde se měl údajně vůdce teroristického hnutí al-Kaida skrývat. V pevnosti byli ale pouze zadrženi jiné vůdčí osobnosti tohoto hnutí. **Usama bin Ladin** v pevnosti nebyl, i když podle některých zdrojů byl v pevnosti ještě několik málo dní nahrán na magnetofonový pásek, kde údajně schvaloval útok na Spojené státy.

Po odstoupení vlády Talibanu pomohly Spojené státy, jako vůdčí stát spojenců, Afghánistánu sestavit novou prozatímní vládu v čele s Hamidem Karzaiem (5. prosince 2001) a samozřejmě zajistily i humanitární pomoc všem afghánským lidem a také uprchlíkům. Boje s posledními skupinami členů al-Kaidá a pátrání po Usama bin Ladinovi stále pokračuje.

Etnický konflikt - Rwanda

-spor mezi nepřátelskými skupinami, jež se samy určují primárně na základě etnicity a jež vznáší nároky na zdroje na základě svých kolektivních práv

-Etnická skupina je kolektivní sdílení víry ve společné předky s vazbou ke specifickému teritoriu, vnímání společné kultury a víra ve sdílený osud. Argument společných předků však vychází spíše z mytologie a historie než z genetiky. Přestože některá etnická společenství mohou vznikat díky pokrevním a příbuzenským vazbám, v nejvíce případech se skutečně jedná spíše odkaz legend než genetický původ.

Rwanda – Hutu x Tutsi

V roce 1987 byl ale jeho režim svržen, do čela státu se postavil [Buyoya](#) a rozpoutaly se další boje. Po volbách vyhraných Hutuy byla rozpoutána občanská válka, ve které si však Hutuové moc udrželi. Při sestřelení letadla v roce 1994 zemřel rwandský prezident Habyarimana, i burundský [Ntaryamira](#). Rwandští Hutuové tohoto využili jako spouštěcího mechanismu k následné genocidě.

Dnešní stav konfliktu je prakticky totožný s tím, který nastal po ukončení genocidy. **Ve Rwandské vládě jsou zastoupeni Tutsiové, ovšem s tím rozdílem, že se úspěšně brání jakékoli účasti Hutuů.** Tento stav ospravedlňují tvrzením, že aktéři genocidy se na vládě podílet nemohou. Rwandský režim dá označit za víceméně demokratický, přestože menšina autoritativně vládne většině.

Bojovní Tutsiové brzy ovládli Hutuy a Tawuy, nad nimiž si vytvořili privilegované postavení, z čehož pramení nenávisť Hutuů vůči nim. Od 16. století až do roku 1962 vládli Rwandě tutsjští králové. Zvláštností Tutsiů je jejich výška. Patří mezi etnika s největší průměrnou výškou, která se u mužů pohybuje nad hranicí 190 cm.

Genocida

Jedna ze součástí ženevského práva, Úmluva o zabránění a trestání zločinců genocidy z prosince 1948, za **genocidu** považuje „**čin spáchaný v úmyslu zničit úplně nebo částečně některou národní, etnickou, rasovou či náboženskou skupinu.**

Takovýmto činem může být usmrcení, způsobení těžkých tělesných ublížení nebo duševních poruch členům skupiny, ale i její uvedení do takových životních podmínek, které mají přivodit její zničení, opatření směřující k tomu, aby této skupině bylo bráněno v rození dětí, násilné převádění dětí z jedné skupiny do druhé. Podle Úmluvy o nepromlčitelnosti válečných zločinů a zločinů proti lidskosti přijaté roku 1968 je zločin genocidy považován za nepromlčitelný.“

Výdaje na válečné konflikty v Africe

Dětští vojáci

„Ozbrojené konflikty dopadají na děti různými způsoby. Stávají se oběťmi, svědky či pachateli, a pokaždé je to děsivá zkušenost, poznamenávající celé generace. Bezbranné děti trpí nedostatkem základních potřeb, jako jsou jídlo, přístřeší či lékařská péče, ztrátou svých nejbližších, stávají se objekty násilí a sexuálního zneužívání, anebo se samy na konfliktu aktivně podílí. Ještě dlouho po skončení války se musí vypořádávat se zraněními, psychickými traumaty, či dalšími důsledky války a násilí. Pokud je válka jedinou realitou, kterou děti za svůj život poznaly, může to snadno negativně tvarovat jejich představy o světě. Děti mají právo na zvláštní zacházení a ochranu podle mezinárodního práva v době míru a stejně tak v době války. Zaslouží si zvláštní pozornost, neboť jsou zranitelné a nesmírně významné pro budoucnost každé společnosti.“

Mezinárodní organizace práce (*ILO, International Labour Organization*) udává, že počátkem tohoto tisíciletí bylo v ozbrojených konfliktech zapojeno 120 000 dětí.

Děti jsou často unášeny ze svých domovů a proti své vůli vedeny dospělými vojáky k nenávisti k „nepříteli“ a k zacházení se zbraněmi. To výrazně poškozuje jejich psychiku a zároveň je vystavuje nebezpečí v boji.

Jako typický příklad mohou posloužit dětští vojáci RUF v době občanské války v Sierra Leone či děti unášené vojáky Armády Božího odporu v Ugandě.

Použité zdroje:

Konflikty v současném světě. [online]. [Cit. 5.3.2013]. Dostupné z:
http://www.vsichnivsem.cz/strednipredmet-501-2_konflikty_v_soucasnem_svete

Jom kipurská válka. 1973. [online]. [Cit. 5.3.2013]. Dostupné z:
<http://www.izraelapalestina.cz/?p=1450>

Wikipedia: Map of the Peel Commission partition proposal for Palestine, 1937. [online]. [Cit. 5.3.2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Peel_map_pd.png

Wikipedia: Jomkipurská válka. [online]. [Cit. 5.3.2013]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Jomkipursk%C3%A1_v%C3%A1lka

Wikipedia: The disputed area of Kashmir. [online]. [Cit. 5.3.2013]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Kashmir_map_big.jpg

Wikipedia: Tutsiové. [online]. [Cit. 5.3.2013]. Dostupné z:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Tutsiov%C3%A9>

Dětští vojáci. [online]. [Cit. 5.3.2013]. Dostupné z:
<http://www.obrazky.cz/?q=d%C4%9Bt%C5%A1t%C3%AD+voj%C3%A1ci>